

# **FILOSOFICKÁ ANTROPOLOGIE**

**Vybrané osobnosti -  
- inspirativní postřehy  
pro studium sociální práce  
a prostředí pomáhajících profesí**

Tento učební materiál vznikl v rámci projektu *Inovace studijního programu Pastorační a sociální práce ETF UK (CZ.2.17/3.1.00/33279)* spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.



Evropský sociální fond – Operační program Praha Adaptabilita  
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

# LUDWIG FEUERBACH 1804-72

- Mladohegelovec (pozdvížení člověka)
- Starohegelovci (rozvíjení teologické výpovědi o Bohu)
- Hegelovu filozofii ducha jako základu všeho (tedy i hmoty) rozvíjí k materialismu
- *Podstata křesťanství, Podstata náboženství, Ke kritice Hegelovy filozofie práva ...*
- Člověk se odcizuje sám sobě
- „Aby byl Bůh obohacen, musí být člověk omezen“

# Karl Marx 1818-83

- *Teze o Feurbachovi, Německá ideologie, K filozofickým otázkám*
- *Dialektický materialismus - od Hegela, dialektika ducha, hmoty i vztahů:*
- *Vše je hmotné povahy (proti Hegelovi)*
- Ekonomická situace ovlivňuje sociální situaci, právní, politickou, náboženskou
- náboženství „je opium lidstva“ odcizení

# Soren Aabye Kierkegaard (1813-1855)

- **Autorství** (Johannes Climacus, aj.)
- **Estetické, etické a náboženské stadium**
- *Nemoc k smrti, Bázeň a chvění, Filozofické drobky*
- *Hegel, Kant*
- *"absolutní paradox", etický paradox*
- *Subjektivita*
- *existencialismus*

# Friedrich Nietzsche (1844-1900)

- „Chceš-li dosáhnout klidu, věř. Chceš-li být učedníkem pravdy, bádej“.
- Schopenhauerovo dílo *Svět jako vůle a představa*.
- *Tak pravil Zarathustra. Mimo dobro a zlo a Genealogii morálky (1887). Soumrak model, Antikrist (1889), Ecce Homo (1888)*
- *Vůle k moci (1901)*

# ***Nietzschova filozofie a křesťanství***

- **Dionýský - apollinský prvek**
- **Věčný návrat téhož**
- **Vůle k životu**
- ***“přehodnocení všech hodnot“***
- ***Křesťanství a jako interpretace***
- ***Nihilismus***
- ***Morálka otroků a aristokratů***

# Edmund Husserl 1859 - 1938

- **Hlavní dílo - *Logická zkoumání (1900/01)***
- vychází z platonismu, od Bernarda Bolzana: smysl a význam obsahu našich mentálních představ
- fenomenologii upřesňuje - nazývá ji **“transcendentální**
- **Klíčovým Huserovým pojmem je pojem "Redukce", "Konstituce"**
- **později pojem "Epoché“**



# Martin Heidegger (1889 - 1976)

- Žák Husserla
- *Bytí a čas* (1926, 1927)
- Nacismus
- *Dasein* (tázající se bytí)
- bytí-ve-světě (*In-der-Welt-sein*)
- (*Sorge*) starost bytí
- *Dasein* v „*ek-stasis*“
- Bytí k smrti.....

# Karl Jaspers (1883-1969)

- filozofie jako „terapeutický projekt“
- psycholog
- křesťanský existencialismus
- ‘žádné lidské poznání na světě nemůže zodpovědět otázku bytí’.

# ***Existenz* a Transcendence**

- **Jde o pouze “možnou *Existenz*”, ve které zakouším sám sebe a v jejíž svobodě spočívá má vlastní esence.**
- **Transcendence je základem veškerého bytí. Transcendence je dostupná pro *Existenz* jako předmět jejího hledání na své cestě k dosažení vlastní authenticity.**

- **filozofická víra**
- **šifry transcendence**
- **mezní situace**
- **Bůh**
- **filozofická a náboženská víra**
- **otázka viny (1945-46)**

# JEAN-PAUL SARTRE (1905-80)

- ateistický humanismus, existencialismus
- Vliv Husserlovy fenomenologie
- přednáška *Existencialismus je humanismus* – 1946
- Komunismus, lidská tvář...
- **vztah mezi existencí a esencí člověka.**

# *Bytí a nicota*

- Descartovo *Cogito ergo sum*
- projevem *bytí ve vědomí* je zážitek *absence onoho bytí*
- **bytí-v-sobě : bytí, nahodilé**
- **bytí-pro-sebe : vědomí, prázdné, nic**
- **Bůh**
- **Transcendence**
- **Špatná víra (neuatenticita)**

# Ludwig Wittgenstein (1889-1951)

- *Tractatus Logico –Philosphicus*,  
*Filozofická zkoumání* (1953), *O jistotě*
- Předkritické (Traktát)
- a pokritické období (Fil.zkoumání)
- logicko-pozitivistické pojetí světa
- pojetí pravidla, soukromý jazyk
- role náboženství